

Nr 174

Av herrar **Wiklund** i Stockholm och **Rimmerfors**, *angående dispositionen av personal för arbetsförmedlingarnas arbetsvård.*

Två utredningar — eftervårdsutredningen och nykterhetsvårdsutredningen — har nyligen avgivit betänkanden, vari med starkt eftertryck och med allt fog betonas vikten av en allt aktivare arbetsanskaffningsverksamhet för det klientel dessa båda utredningar särskilt sysselsatt sig med: lagöverträdare respektive alkoholmissbrukare.

I eftervårdsutredningens betänkande påyrkas därvid bättre medverkan av arbetsvården, varvid bl. a. följande anföres:

Särskilt stöd åt kontaktmannaorganisationen och därmed för en effektivisering av arbetsförmedlingens totalinsatser anses emellertid särskilt under en uppbyggnadsperiod böra ges genom att inom arbetsförmedlingen (närmast arbetsvården) anställa speciella befattningshavare med uppgift att ägna kriminalvårdsklienteletts arbets- och sysselsättningsfråga särskild uppmärksamhet. Med hänsyn till fångvårdens organisation borde förslagsvis en sådan befattningshavare knytas till varje anstaltsgrupp (kvinnogruppen möjligen undantagen) och stationeras vid länsarbetsnämnden i det län, där centralanstalten är belägen. Medel härför torde böra sökas i särskild ordning (arbetsmarknadsstyrelsens petita eller särskild framställning).

Rörande frågan om ökad hjälp av arbetsmarknadsorganen vid alkoholmissbrukares arbetsplacering heter det i nykterhetsvårdsutredningens betänkande Översyn av nykterhetsvården (SOU 1961: 58):

Behovet av kontakt mellan arbetsförmedlingen och det nykterhetsvårdande organ som är engagerat i fallet får givetvis ej förbises i fråga om öppenvårdsklientelet men gör sig särskilt starkt gällande vid arbetsanskaffning åt vårdtagare på anstalt. Med hänsyn till att arbetsanskaffningsåtgärderna härvid måste samordnas med anstaltsvården och ofta är av särskilt angelägen eller komplicerad natur har organiserad samverkan mellan vårdanstalter och arbetsförmedlingsorgan i betydande omfattning etablerats. Formerna härför har växlat beroende på de lokala förutsättningarna. Utredningen vill understryka vikten av att denna samverkan fortsättes och utbygges. I överensstämmelse med de av utredningen hävdade synpunkterna beträffande eftervården (kap. 13) är det angeläget att anstaltsledningen i god tid ägnar erforderlig uppmärksamhet åt behovet av arbetsrehabiliterande åtgärder i de enskilda vårdfallen och tillser att arbetsförmedlingen vid behov inkopplas på ärendet. Beträffande samarbetet härvidlag mellan klient, arbetsförmedling och anstalt synes det vara önskvärt att den förstnämnde så vitt möjligt beredes tillfälle att liksom andra arbets-

sökande dryfta sina arbetsproblem med företrädare för arbetsförmedlingen. För att denna skall få säkrast möjliga underlag för sin bedömning av ifrågavarande åtgärder ävensom med tanke på behovet av samordning är det emellertid också viktigt att utbyte av informationer sker mellan anstaltsledningen och vederbörande arbetsförmedlingsorgan.

En grundläggande svårighet i den arbetsförmedlingsverksamhet som avser svårplacerade ligger i motsättningen mellan arbetsgivarens intresse av att er-hålla fullgod arbetskraft och strävandena att hjälpa tillrätta dem som har svårigheter att göra sig gällande på arbetsmarknaden. Denna motsättning synes vara särskilt markant i de fall där placeringssvårigheterna beror på alkoholmissbruk. Arbetsplaceringen av alkoholmissbrukare är sålunda en tidskrävande uppgift, som påkallar jämförelsevis stora arbetsinsatser av arbetsförmedlingen. Vikten av att denna förfogar över tillräckliga personalresurser för ifrågavarande uppgifter framstår särskilt klart mot bakgrunden av erfarenheterna från anstalterna. Svårigheterna att anskaffa arbete har nämligen medfört att vårdtagare stundom fått lämna anstalten utan att det varit sorjt för arbete åt vederbörande.

I arbetsmarknadsstyrelsens petita för budgetåret 1962/63 påyrkas en personalförstärkning för arbetsvård för bl. a. ovan berörda klientgrupper från 113 1/2 tjänster till 240. Under femte huvudtiteln i årets statsverksproposition begär socialministern medel till en personalökning vid arbetsförmedlingarna på 205 eo-tjänster jämte anslag för ett betydande antal tillfälligt anställda tjänstemän. Av eo-tjänsterna räknar departementschefen med att 40 skall användas till en förstärkning av arbetsvården.

Här skall inte företagas någon bedömning av det föreslagna sättet att utöka arbetsförmedlingspersonalen eller av frågan om behovet av personalökning med föreliggande förslag tillgodosetts. Även om det får anses riktigt att — som departementschefen framhållit — några bestämda gränser inte finns och inte heller bör finnas mellan olika delar av arbetsförmedlingen och att arbetsplacering av arbetsvårdsfallen exempelvis nu sker i stor omfattning genom den allmänna förmedlingens försorg, har departementschefen likväl funnit sig böra uttala sig för att 40 av de nya tjänsterna skall reserveras för arbetsvård. För de klientgrupper, som ovan åsyftas, har eftervården länge på grund av stora och möjligen som en följd av automationen växande svårigheter med arbetsanskaffning varit i hög grad otillfredsställande. Dessa grupper tenderar lätt att på grund av sin *sociala* missanpassning och sina beteendeavvikelser ställas i bakgrunden inom arbetsförmedlingen i stort och t. o. m. inom arbetsvården. De har ringa eller ingen utsikt att bli populära eller eftersökta objekt bland arbetsgivarna eller hos arbetsförmedlingen. Ur åtminstone vissa synpunkter är de ännu mer svårplacerade än människor med fysiska arbetshinder. Det vore därför välbetänt att såsom eftervårdsutredningen synes ha tänkt sig avdela viss arbetsvårdspersonal, som enbart sysslar med dessa gruppers arbetsanskaffning, gärna genom speciella föreskrifter kopplade till kriminalvårdens olika räjonger med motsvarande föreskrifter avseende nykterhetsvårdens anstalter. För att eftervården för ifrågavarande klientgrupper skall med kraft kunna förbättras borde i varje fall riksdagen såsom en förutsättning för den begärda personalför-

stärkningen utan att därigenom hårt fixera antalet tjänstemän för arbetsvård uttala sig för att ett från tid till tid behövt antal av dessa skall avdelas för att helt ägna sig åt lagöverträdare, alkoholmissbrukares och andra liknande gruppers arbetsplacering, särskilt beträffande de s. k. eftervårdsfallen inom sådana grupper.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen ville uttala sig för att ett från tid till tid behövt antal tjänstemän inom arbetsförmedlingarnas arbetsvård avdelas för speciell verksamhet, avseende arbetsplacering av lagöverträdare, alkoholmissbrukare och andra liknande grupper, särskilt s. k. eftervårdsfall.

Stockholm den 24 januari 1962

Daniel Wiklund
i Stockholm

Einar Rimmerfors
